

SENDEMANDSMØDET 10.-11. MAJ 2014.

BESTYRELSENS BERETNING OM GRÆNSEFORENINGENS VIRKSOMHED I DET FORLØBNE ÅR.

Kære Sendemænd af begge køn. Kære medlemmer af Grænseforeningen. Kære samarbejdspartnere og gæster fra begge sider af grænsen.

Dette Sendemandsmøde afholdes i lyset af, at 2014 er de store markerings år. Det er 200 året for Norges adskillelse fra Danmark, hvorefter Norge kom i personalunion med Sverige frem til den fulde selvstændighed i 1905. Det er ligeledes 200 året for et af de mest betydningsfulde lovinitiativer, vi har i den nyere Danmarkshistorie, nemlig loven om almueskolevæsenet på landet og loven om almueskolevæsenet i købstæderne med et særligt reglement for København. Dette resultat af den store skolekommissions arbejde gennem 25 år fik den allerstørste betydning for oplysningsniveauet i Danmark. Og med til denne oplysningslovgivning hører det også, at vi er i 200 året for Frederik VI's såkaldte frihedsbrev til jødiske borgere i landet.

2014 er også 100 året for udbruddet af Den 1. Verdenskrig. En krig, hvor kongeriget Danmark holdt sig neutralt, men som fik forfærdelige konsekvenser for Sønderjylland under fremmed herredømme, hvor tusindvis af gode danske mænd måtte gøre krigstjeneste i tysk uniform.

Og det kommer næppe bag på nogen i dette lokale, at vi så sandelig også befinder os i 150 året for krigen i 1864. Netop det forhold kommer uundgåeligt til at sætte sit præg på bestyrelsens mundtlige beretning.

Men lad os nu først begynde som vi plejer, nemlig med at trække nogle vigtige begivenheder frem fra årets gang i Sydslesvig. For som altid er det danske mindretals ve og vel et emne, vi i Grænseforeningen er levende optaget af. Derfor glæder vi os over, at den store europæiske mindretalsorganisation FUEV i disse dage holder kongres i Flensborg. Det er uheldigt for repræsentationen sydfra til Sendemandsmødet, men det er glimrende for Flensborgs bestræbelser på at placere sig som Mindretallenes By og for planerne om et Mindretallenes Hus lige ved siden af Flensborghus, som i øvrigt danner rammen om FUEV kongressen.

DET DANSKE MINDRETAL EKSISTERER!

Dagen efter Sendemandsmødet i fjor, nemlig den 26. maj, var der kommunalvalg i Slesvig-Holsten. Sydslesvigsk Vælgerforening opnåede et pænt valgresultat, men måtte dog notere, at de senere års imponerende fremgang ikke kunne fortsætte. Måske var der også en smule fuldt forståelig træthed i organisationen, som blot et år og 20 dage efter det skelsættende landdagsvalg i 2012 atter skulle mobilisere alle kræfter til endnu en valgkamp.

Netop landdagsvalget har trukket lange spor i form af den klage CDU's ungdomsorganisation, Junge Union, indbragte for landsforfatningsdomstolen om SSV's fritagelse fra den krævende 5% spærregrense ved landdagsvalg i Slesvig-Holsten.

Klagernes første påstand var, at der slet ikke findes noget dansk mindretal, og at SSV derfor ikke kan være dette ikke-eksisterende mindretals parti.

Denne påstand var nærmest absurd. Det kom da heller ikke som nogen overraskelse, at landsforfatningsdomstolen den 13. september med 7 stemmer imod 0 fastslog, at der findes et dansk mindretal i Sydslesvig, og at SSV er dette mindretals politiske talerør.

Nu har vi altså fået fastslået ved dom, at mindretallet faktisk eksisterer!

Klagernes egentlige hensigt gemte sig utvivlsomt i deres anden påstand, som gik på, at såfremt det virkelig efter domstolens opfattelse forholdt sig sådan, at SSV er det danske mindretals parti og derfor fritaget for 5% spærregrænsen, så kan denne fritagelse kun gælde for det første mandat. Et sådant mandat vil nemlig sikre, at SSV kan blive hørt i landdagen og fremføre sine synspunkter, hed det i klagen.

Ved det seneste valg opnåede SSV 4.6% af stemmerne, hvilket gav tre mandater. Efter klagernes påstand skulle to af disse mandater altså fratages partiet og i stedet gives til CDU og FDP med et mandat til hver – hvilket ville betyde, at Torsten Albig regeringen med dens sammensætning af Socialdemokrater, De Grønne og SSV ville miste flertallet, som kun er på et enkelt mandat.

Også denne påstand blev afvist. Men kun med 4 stemmer imod 3.

Junge Union holdt landsmøde et par uger efter afgørelsen, hvor de erklærede, at de naturligvis respekterede dommen, men i øvrigt fortsat var af den opfattelse, at SSV kun har krav på et grundmandat, og at fritagelsen for spærregrænsen medfører ”grove forvrængninger af vælgernes vilje,” som det hed.

SSV's formand har med held opfordret CDU til at kalde dens ungdomsorganisation til orden, men en dom med kun et snævert 4-3 flertal indebærer utvivlsomt en fristelse til atter at tage sagen frem, hvis man igen kommer i en situation, hvor SSV bliver tungen på vægtskålen.

Inden det kommer så vidt, er der imidlertid meget der peger i retning af, at spærregrænsen til den tid vil være afskaffet eller i hvert fald reduceret. Set i et større perspektiv er nemlig selve 5% spærregrænsen det største demokratiske problem i hele sagen. Spærregrænsen er indført for at gøre det vanskeligt for fløjpartier eller grupper med særlige synspunkter at komme ind i de politiske beslutningsorganer. Denne historisk betingede bekymring er måske forståelig i Tyskland, når man tænker tilbage på landets historie i første halvdel af 1900-tallet. Men bekymringen er nu ved at give bagslag. Ved valget til Forbundsdagen i vort naboland den 22. september i fjor oplevede man for det første, at næsten 30% af de stemmeberettigede – svarende til 17.5 millioner mennesker – blev hjemme på sofaen. Men dertil kom, at blandt de mennesker, der faktisk afgav deres stemmer, måtte 13% efterfølgende konstatere, at de havde stemt på partier, der ikke klarede 5% spærregrænsen. Det er således kun lidt over halvdelen af tyskerne, der har stemt på den siddende forbundsdag i Berlin.

Debatten om spærregrænsen har da også været i fuld gang i forbindelse med valget til EU parlamentet senere på måneden. Allerede i 2011 erklærede forbundsforfatningsdomstolen, at spærregrænsen på 5% ikke var lovmedholdelig, og forbundsdagen nedsatte derefter spærregrænsen

ved valg til EU parlamentet til 3%. Men det stillede ikke dommerne tilfredse, og i en kendelse den 26. februar i år blev det fastslået, at en spærregrænse ikke er lovlig ved valg til EU parlamentet. Det bliver derfor meget spændende at se, hvilke konsekvenser det får for sammensætningen af det tyske kontingent i EU parlamentet, at det er valgt uden spærregrænse.

Sammenfattende tør man derfor godt sige, at SSV i fremtiden kan koncentrere sig om at lave politik uden at skulle bruge masser af arbejdstid - og honorarer til advokater - på at argumentere for egen eksistensberettigelse!

Hvad der gælder for mindretallets parti gælder for hele mindretallet: Man kan koncentrere sig om arbejdet. Og i den forbindelse er der som altid nok at tage fat på.

Allerede i beretningen for et år siden kunne vi fortælle om, at Sydslesvigudvalget har bevilget to millioner kroner i projektstøtte til en intensiveret oplysningsindsats nord for grænsen. Det var en bevilling, som vakte stor begejstring hos os i Grænseforeningen, hvor vi gang på gang gennem årene har opfordret vore venner i mindretallet til at tage oplysningsindsatsen i dronningeriget mere alvorligt. ”Vi byder i den grad en intensiveret indsats fra mindretallets side velkommen,” hed det i bestyrelsens beretning til Sendemandsmødet 2013.

Beretningen fortalte også om, at Det sydslesvigske Samråd netop den 12. maj i fjor havde bedt konsulentfirmaet Bysted A/S om at udarbejde en rapport om, hvordan en kommunikationsstrategi for mindretallet skal se ud. Og der er sagen for så vidt stadigvæk. Der foreligger en stor mængde papir, men ingen beslutning om, hvordan mindretallet kommer videre med en opgave, der er særdeles påkrævet.

I forbindelse med rapporten med den fornemme titel ”Strategisk kommunikationsplatform for det danske mindretal”, er der også gennemført en opinionsanalyse. Fra dennes resultater har især ét tal vakt opsigt. Deltagerne afslørede som forventet et meget begrænset kendskab til det danske mindretal, for nu at sige det pænt. Men på det opfølgende spørgsmål, om man så ønskede at få mere at vide om mindretallet, svarede 74% ganske enkelt nej tak.

Enkelte begrundede også deres nej udover, at de ikke var interesserede. En begrundelse lød: ”Det er for langt væk – både fysisk, mentalt og historisk,” mens en anden svarede, at vedkommende var lige så lidt interesseret i det danske mindretal som i alle mulige andre mindretal, der lever i fred og fordragelighed.

Der bliver altså tale om en kommunikationsopgave, hvor det i den grad er ”op ad bakke”, som man siger. Derfor er det på sin plads at minde om, at vi i beretningen i fjor også sagde, at Grænseforeningen ikke kan forestille sig, at mindretallet tager fat på opgaven uden at gøre det i dialog med os. Vi har lang erfaring med, hvor vanskeligt det er at interessere danskerne for grænselandets forhold. Sagt lige ud, så er der brug for samarbejde mellem alle gode kræfter, og ikke for en eller anden misforstået indbyrdes konkurrence.

Som nævnt er der stadig ikke taget beslutninger. Den 14. april fik Det sydslesvigske Samråd omsider officielt præsenteret Bysted kommunikationsfirmaets endelige rapport, som bl.a. opererer med, at mindretallet skal ansætte en ny kommunikationsmedarbejder, som skal have kontor på

Flensborghus. Efter præsentationen er rapporten og dens forslag blevet sendt til debat i samrådets forskellige foreninger og institutioner. Beslutning om, hvad der konkret skal ske, vil så efter alt at dømme blive truffet på Samrådets møde i begyndelsen af juni.

I øvrigt er hovedindtrykket fra årets gang i mindretallet, at der arbejdes støt og stabilt. Grænseforeningen er som altid involveret i samarbejde med mindretallets organisationer på en lang række områder. Et samarbejde som forløber godt og tillidsfuldt.

Der har dog i årets løb på et enkelt vigtigt område været problemer med at finde fælles fodslag. Det drejer sig om vore bestræbelser på at få så mange sydslesvigske unge som muligt på danske efterskoler. Vi har kunnet glæde os over, at siden vi for nogle år siden for alvor tog fat på atter at skabe liv i den traditionelt meget vigtige forbindelse mellem sydslesvigsk ungdom og de frie skoler i Danmark, er der virkelig kommet vækst i forbindelsen til efterskolerne, mens det ikke på samme måde er lykkedes i forhold til højskolerne.

Set fra Dansk Skoleforening i Sydslesvig er det imidlertid ikke uproblematisk, at en hel del unge sydslesvigere gerne vil på dansk efterskole. Ved siden af det rent økonomiske problem er der også tale om, at to landes skolesystemer skal arbejde sammen. Det kræver en indsats at sikre, at et efterskoleophold i Danmark ikke simpelthen forlænger den unges uddannelse med et år, men kan placeres, så det indgår som en del af uddannelsesforløbet.

Man kan sige, at det indlysende vigtige i, at så mange som muligt fra mindretallet får den levende kontakt med dansk nutid, som et efterskoleophold giver, i nogen grad er i konflikt med Skoleforeningens ønske om at skabe et så ukompliceret skoleforløb som muligt. Efter vanskelige forhandlinger måtte vi således opleve, at Skoleforeningen sidst i november sagde nej til at lave en fælles ansøgning til Sydslesvigudvalget sammen med Efterskoleforeningen og Grænseforeningen om et projekt, der havde til formål at øge unge sydslesvigeres og deres forældres kendskab til danske efterskoler. Vi indsendte ansøgningen alligevel, men fik - ikke særligt overraskende - afslag.

Hele denne sag er afgørende vigtig for at sikre den levende kontakt mellem sydslesvigsk ungdom og den danske nutid. Derfor arbejder vi trøstigt videre for at overvinde vanskelighederne.

Nu vi er inde på de frie skoler er det også nødvendigt at omtale den længerevarende krise omkring Jaruplund Højskole, som brød frem i fuld offentlighed, da skolens bestyrelse den 23. april udsendte en pressemeddelelse med hård kritik af Skoleforeningens formand og direktør omkring arbejdet med at finde en ny forstander til Jaruplund. Så hård var kritikken, at den mundede ud i, at bestyrelsens menige medlemmer opfordrer de organisationer, der har udpeget dem til bestyrelsen, til helt at trække sig fra bestyrelsesarbejdet på højskolen.

Jaruplund Højskole har lige fra skolens start i efteråret 1950 været omtalt og betragtet som den danske folkehøjskole i Sydslesvig. Den har ganske vist en formel struktur, der ville være utænkkelig på en folkehøjskole nord for grænsen, men netop derfor kræves der en høj grad af musikalitet og forståelse for, hvad en folkehøjskole er, fra Skoleforeningens ledelse. Krisen kan være en anledning til at søge at skabe en folkelig forankring – altså en skolekreds, som bakker op om højskolen – ligesom det utvivlsomt vil være en god idé at gennemgå skolens fundats for at sikre, at skolen også under tysk lovgivning kan komme så tæt som muligt på virkelig at være en folkehøjskole med alt

hvad dette indebærer af frihed for forstander og medarbejdere til at skabe skolens profil. -- At der er behov for at trække Jaruplund ud af en mangeårig nedadgående spiral, synes alle parter at være enige om.

Endelig skal det i denne del af beretningen nævnes, at der i flere af mindretallets organisationer er sket udskiftninger i ledelsen.

Den 9. november holdt SSF årsmøde i Husum. Ved den lejlighed gik Dieter Küssner af efter en længere årrække som formand. Mange af Jer kan huske, at Dieter på Sendemandsmødet i fjor gav os en meget fin svanesang. På Husumhus blev den hidtidige næstformand, Jon Hardon Hansen, valgt til ny formand for SSF. Ganske naturligt bragte vort blad "Grænsen" derfor et større interview med Jon Hardon i decembernummeret.

Den 27. november markerede Flensborg Avis ved en sammenkomst på Flensborghus, at Bjarne Lønborg efter mere end 20 år som chefredaktør trådte tilbage og blev efterfulgt af Jørgen Møllekær med virkning fra 1. december. Da den nye chef var udpeget flere måneder i forvejen, kunne "Grænsen" i oktobernummeret præsentere et dobbeltinterview med Møllekær og Gwyn Nissen, som på det tidspunkt havde overtaget rorpinden på det tyske mindretals blad, Der Nordschleswiger, efter avisens mangeårige chef, Siegfried Matlok. Læsere af Flensborg Avis vil vide, at man siden den 1. marts ikke blot gennem bladets journalistiske profil, men nu også i hele avisens opbygning og layout kan registrere, at der er kommet ny chefredaktør.

Endelig skal det nævnes, at det var skiftedag i Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger den 29. marts, hvor Inger Marie Christensen trak sig tilbage og blev afløst som forkvinde i SdU af Kirstin Asmussen.

1864 – 2014.

Nu er det så alvor. Den lange række af markeringer i anledning af 150 året for krigen i 1864 er i fuld gang. Man kan sige tæppet gik allerede den 6. februar i den slesvig-holstenske landdags plenarsal i Kiel. Under overskriften "Det dansk-tyske grænseland – en inspiration for Europa" afvikledes et parlamentarisk møde, hvor talerne var landdagspræsident Klaus Schlie, Folketingets formand Mogens Lykketoft og landdagspræsident Franz Majcen fra Steirmark i Østrig. I forbindelse med mødet præsenteredes en udstilling under samme overskrift, skabt af Museet på Sønderborg Slot. Senere har seancen været stort set gentaget på den nordiske ambassade i Berlin, hvor udstillingen kunne ses frem til 24. april.

Det var glædeligt, at markeringerne fra starten fik et fremadrettet perspektiv side om side med det indlysende historiske. Grænseforeningen har gennem det sidste par år konsekvent argumenteret for vigtigheden af, at der ikke blot bliver tale om tilbageblik, men at 2014 først og fremmest bliver et år, hvor læren fra Dybbøl kan bringes i spil ind i den aktuelle europæiske situation. Derfor glæder vi os også over, at den samme balance indgår i de officielle tilkendegivelser fra Region Syddanmark, som har udsendt en brochure under overskriften "Dybbøl 2014: Sammen mod nye horisonter." Regionsrådsformand Carl Holst fastslår ved enhver lejlighed, at markeringerne skal bruges til at sætte en ny kurs for samarbejdet i den dansk-tyske region – som man jo også kunne kalde Slesvig. Holst siger ligefrem i den omtalte brochure, at "i 2014 skal vi have skabt en grænseoverskridende

vækstregion. Derfor er markeringen lagt an på at være nutidig, fremadrettet og grænseoverskridende.”

Begivenhederne på selve Langfredag den 18.april havde dog naturligt nok i oplægget en historisk basis. Det officielle program begyndte traditionen tro med kransenedlæggelser, dog i dagens anledning med deltagelse af en række gæster med regentparret og forsvarsministeren i spidsen. Derefter var der en civil ceremoni i Kongeskansen med en række taler og dansk-tyske kulturelle indslag. På selve banken var der ud over eftermiddagen et vældigt leben med åbent i såvel Historiecenteret som i Møllen og med en lang række telte og boder. Grænseforeningen havde organiseret De nationale foreningers Telt, hvor der var en jævn strøm af besøgende. Politiet anslår, at omkring 15.000 mennesker deltog i begivenhederne på banken, og der var en glædelig medieinteresse med omkring 100 akkrediterede journalister.

Efter den civile ceremoni var der et fint program for et inviteret publikum med frokost på Sønderborg Slot og derefter en særlig dansk-tysk gudstjeneste i Sct. Marie Kirke. Om aftenen var der efter en middag i Alsions atriumgård et særlig ”Event 1864@2014” i Koncertsalen på Alsion med Sønderjyllands Symfoniorkster og solister. Musikken blev sat i relief af en gennemgående videoinstallation, som udnyttede både salens bagvæg og sidevæggene. Endelig blev hele forløbet bundet sammen af en intens og vedkommende tekst i 18 afsnit, skrevet af digteren Peter Laugesen.

Den 18. april på Dybbøl og i Sønderborg blev en værdig begivenhed, som arrangørerne havde megen ære af.

Begivenhederne ruller videre hen over året. Allerede midt i marts udsendte forfatteren Egon Clausen sin nye bog, ”I Grænselandet. Rejsebreve fra Sydslesvig”, som allerede har vakt opsigt og debat netop i grænselandet. Den 7. april var der premiere på Mads Kamp Thulstrups dokumentarfilm ”De glemte danskere”, som vi alle har mulighed for at se senere i dag. Selv har jeg haft fornøjelsen at være gennemgående fortæller i en serie på 10 radioudsendelser, produceret for internetradioen Den2Radio. Udsendelser som med støtte fra Grænseforeningen blev optaget rundt omkring i landskabet mellem Kongeåen og Ejderen med Jørgen Johansen fra Den2Radio som redaktør. Programmerne blev under titlen ”Grænselandshistorier” bragt i perioden fra uge 6 til 15. De er alle tilgængelige via Den2Radios arkiv på nettet.

Op til den 18. april var der ikke en avis med respekt for sig selv, som ikke havde en mere eller mindre omfattende 1864-2014 dækning.

Sådan vil det altså fortsætte med små og store medienedslag til det hele kulminerer i efteråret over otte søndage på DR1, hvor Ole Bornedals serie ”1864 – hjerter bløder i kærlighed og krig” bliver den dyreste dramaproduktion DR nogensinde har kastet sig ud i. Vi skrev til Ole Bornedal straks det stod klart, at han skulle være instruktør, for at understrege betydningen af, at der ikke blot blev tale om en nostalgisk krigsproduktion, men at også et fremadrettet perspektiv kom med ind. Dette erklærede Bornedal sig i et venligt svar helt enig i. Det bliver spændende at følge, hvordan han har løst den vanskelige opgave.

Grænseforeningen har naturligvis også allerede brugt masser af kræfter og penge på at være med til at præge begivenhederne. Økonomisk er den største satsning det helt nye brætspil for hele familien,

”1864. Fra slagmarken på Dybbøl til nutidens dilemmaer.” Spillet har fået en nærmest flyvende start. Der er mulighed for at købe det til favørpris ude i foyeren her i forbindelse med Sendemandsmødet.

Vi er også i høj grad med inde over sommerens ungdomsmøde jUNG zuSAMMEN, hvor knap 100 unge mellem 18 og 25 år mødes på Højskolen Østersøen i Aabenraa og Nordsee Akademie Leck for at arbejde konkret med de muligheder og udfordringer, der ligger i det grænseoverskridende samarbejde. Herligt at dette projekt nu kan gennemføres med fin tilslutning, for det rummer i meget høj grad de samme tanker som vort forsøg med ”Generation Slesvig” for nogle år siden. Dengang var vi for tidligt ude. Nu er tiden modnet og regionens Dybbøl Forum har flere kræfter til at løfte et sådan projekt, end vi selv kan mobilisere.

I perioden 13.-19. april afviklede vi i samarbejde med Rødding Højskole kurset ”Slagtebank Dybbøl – 150 år efter 1864 og den danske selvforståelse.” Kurset var udsolgt, og der er i det hele taget stor interesse for de højskolekurser, vi er med til at arrangere på Rødding. Senere i år, nemlig 21.-27. juli, er der kursus om ”Et større Danmark” på Jaruplund Højskole, tilrettelagt af forfatteren Egon Clausen i samarbejde med højskolen.

Det hører også med i aktiviteterne, at vi i samarbejde med Nordisk Informationskontor i Flensborg, Sprogforeningen, Sønderjysk Skoleforening og Dybbøl 2014 har udskrevet en kronikkonkurrence. Alle under 26 år kan deltage i en konkurrence om at udvikle fremtidsvisioner for hvordan grænselandet vil tage sig ud om 50 år! Bidragene til konkurrencen kan skrives på såvel dansk som tysk.

Endelig skal det nævnes, at det heller ikke på dette område er alt, hvad vi planlægger, som også kommer op at flyve. I fjor kunne vi berette om, at vi havde lagt op til i samarbejde med nogle af de store folkeoplysende organisationer at lave et større oplysningsprojekt i forbindelse med ”1864-2014”. Det har desværre vist sig umuligt at finde den tilstrækkelige fondsfinansiering.

På samme måde må vi sige, nu hvor vi slutter indsamlingen til fordel for Dybbøl Mølle, at vi så langt fra nåede det ambitiøse mål på 5 millioner kroner, som ville være en afgørende hjælp til at sikre, at møllen løbende kan vedligeholdes til at fremstå lige så smuk, som den gør nu. At den netop fremstår så velholdt har naturligvis ikke hjulpet indsamlingen, men man må nok også nøgternt konstatere, at vi overvurderede hvor stor interessen var for at støtte møllen uden for kredsen af særligt grænseinteresserede. Det endelige resultat af indsamlingen er blevet, at vi takket være først og fremmest Grænseforeningens medlemmers bidrag har indsamlet et beløb på op mod 1.2 millioner kroner til den selvejende institution Dybbøl Mølle. Det er sandelig også et mærkbart beløb – men ikke hvad vi havde håbet på.

ÅRETS GANG I FORENINGEN.

Hvis vi derefter skal vende blikket mod os selv og sige lidt om årets gang i foreningen, så har der været tale om et meget travlt år – fordi alle de særlige 1864-2014 aktiviteter kommer oven i et

normalt arbejdsår med udgivelser af Grænsen, udvikling af hjemmesiden grænsen.dk, dialogen med Sydslesvigudvalget, ungdomsarbejdet, serviceringen af lokalforeningerne, de nu fast etablerede møder efterår og forår med formænd og bestyrelsesmedlemmer i lokalforeningerne osv. osv. Alt sammen vigtige aktiviteter, som Sendemænd og Grænseforeningens medlemmer i øvrigt så udmærket kender.

Derudover skal det nævnes, at vi i år mindes om, at Grænseforeningen, da den blev stiftet for 93 ½ år siden, blev skabt som en paraplyorganisation for de mange sønderjyske foreninger, der spontant var skudt op over hele landet i løbet af de præjisiske besættelsesår. Vi har fortsat adskillige lokalforeninger, der er ældre end hovedforeningen. Den 9. februar fejrede man 125 års jubilæum i Grænseforeningen for Vejle og Omegn, og den 30. april var det lokalforeningen i Randers, der fyldte 125. Begge steder var det en stor fornøjelse at være med til jubilæet.

I det sidste par årsberetninger har der været omtale af salget af Grænseforeningens Hus i Peder Skrams Gade i København. Det skete med virkning fra 1. april 2012. Men bestyrelsen beskæftiger sig stadig med hussalg, om end i en langt mindre målestok. Det er nemlig besluttet, at vi vil søge at sælge "Gennerhus", et sommerhus Grænseforeningen for 54 år siden modtog som gave, og som Grænseforeningen i Aabenraa gennem mange år har stået for udlejningen af til sydslesvigere med ønske om et sommerophold. Huset er ikke længere tidssvarende, og bestyrelsen mener ikke det er rimeligt at skulle bruge op mod en million for at bringe huset op på helt nutidig standard. Derfor har vi besluttet at sælge, men det er meget kompliceret, da der er bundet mange klausuler på den gave foreningen fik i 1961. Myndighederne er imidlertid forstående, og vi arbejder løbende med sagen. Det siger sig selv, at provenuet fra salget til sin tid skal gå til et formål, der kommer Sydslesvig til gavn.

En af de vigtige beslutninger bestyrelsen har truffet i årets løb drejer sig om Kulturmødeambassadørerne. I løbet af sidste sommer stod det klart, at det var håbløst at opnå fondsstøtte – ud over den glædelige støtte vi tidligere har modtaget fra offentlig side. Kulturmødeambassadørerne har nu været i aktivitet så længe, at man ikke længere kan kalde det et projekt. Det vi reelt har søgt om, kan nemt opfattes som driftsstøtte, og det er i hvert fald tydeligt, at sådan opfatter fondsbestyrelser det. Driftsstøtte er et begreb, de ikke bryder sig om.

Med andre ord skulle vi nedlægge Kulturmødeambassadørerne eller også være indstillet på selv at betale den fortsatte drift. På sit møde den 30. august besluttede bestyrelsen da at forlænge KMA, som vi siger i daglig tale, til udgangen af 2014. Grænseforeningen skal som bekendt nu have ny formand, og det vil ganske naturligt medføre en række drøftelser af det fremtidige oplysningsarbejdes profil. Bestyrelsen fandt det naturligt, at Kulturmødeambassadørerne også skulle være i spil som et vigtigt element i de drøftelser, der skal foregå i de kommende måneder om oplysningsarbejdets fremtid med en ny formand for bordenden.

KMA projektet har nu et omfang, så ambassadørerne i løbet af et år kommer i kontakt med over 5.000 primært unge mennesker, som ellers aldrig ville have hørt om det danske mindretal. Det er tankevækkende, at KMA således i årets løb er i kontakt med mindst lige så mange ikke-medlemmer som alle vore lokalforeninger tilsammen! Det er også i KMA'ernes mange diskussioner med unge mennesker man får det kraftigste vidnesbyrd om, hvorledes dagsordenen i de senere år er afgørende

drejet, når talen er om grænselandet og flertal/mindretal. En drejning, som Grænseforeningen mange gange har gjort opmærksom på, også selv om det ikke alle steder er populært. Men vi bevæger os ganske tydeligt fra den traditionelle enten-eller tænkning – *enten* dansk *eller* tysk – til en både-og oplevelse. Den samme problematik som vore kulturelle mindretal står i, hvorved Kulturmødeambassadørerne netop er så nyttige som brobyggere på forskellige vis.

KMA'erne har fingeren på pulsen, og så sent som i går modtog de i Odense Kulturhusene i Danmarks ærespris!

I de kommende drøftelser om vort oplysningsarbejde indgår selvsagt også bladet Grænsen. Her er det aftalt, at Rasmus Vangshardt redigerer bladet sommeren over, men derefter skal der findes en mere langsigtet løsning.

Når man ser tilbage på 2013-14 er det også værd at bemærke, hvor markant en del af årsrytmen aktiviteterne på Folkemødet på Bornholm hurtigt er blevet. Vi har her et glimrende samarbejde med Sydslesvigsk Forening om Mindretallenes Telt, og de mange aktiviteter, der foregår i teltet. I år afholder vi også for anden gang et højskolekursus i samarbejde med Bornholms Højskole under Folkemødet, og dette kursus har allerede længe været udsolgt.

Et af de initiativer fra lokalforeningerne, der i årets løb har vakt en vis opsig, er de sønderjyske lokalforeningers samarbejde om en månedlig lokalside i Flensborg Avis – som på de dage bliver sendt til alle sønderjyske medlemmer af Grænseforeningen.

I øvrigt er Flensborg Avis efter den omtalte fornyelse i endnu højere grad end tidligere det centrale medie, for alle der vil følge med i grænselandets og det danske mindretals liv. Så der kan være grund til at minde om, at man som bestyrelsesmedlem i Grænseforeningens lokalafdelinger kan tegne abonnement på avisen til halv pris.

I den modsatte ende af skalaen må man så sige, at det er skuffende, at det kun er omkring et dusin lokalforeninger, der har kastet sig ud i den hvervekampagne for nye medlemmer, som vort såkaldte bestyrelsesudvalg ellers har forberedt så fornemt. Der er ganske enkelt tale om en pakked løsning, der er lige at gå til. Det klinger lidt hult, når man beklager sig over faldende medlemstal, og alligevel ikke orker at gøre brug af det kampagnetilbud, der er ligger grydeklart og venter. Ja, helt besynderligt bliver det, når man tænker på, at de foreninger, der har taget fat på kampagnen, melder om, at omkring 10% af de mennesker, der får en opfordring til at melde sig ind i Grænseforeningen, faktisk også gør det!

Kære venner. Der er i 2014 en sådan opmærksomhed omkring grænselandet, at ingen af os kommer til at opleve noget tilsvarende i vor levetid. Brug denne opmærksomhed til at hverve nye medlemmer. Til efteråret vil hele Danmark tale om grænselandet, når Ole Børnedals drama går over tv skærmene. Knyt til ved den interesse og gør en aktiv indsats for at skaffe nye medlemmer til Grænseforeningen.

Endelig bør det nævnes, at bestyrelsen i løbet af efteråret drøftede samspillet mellem bestyrelse og formandskab, som jo består af formanden og vore to næstformænd. Disse drøftelser har medført, at der nu er tidsmæssig afstand mellem formandskabets og bestyrelsens møder, for at der kan gives

nyttig skriftlig orientering om de enkelte beslutningspunkter i dagsordenen til bestyrelsesmøderne, hvorved bestyrelsen også vil være bedre forberedt til at træffe de nødvendige beslutninger.

Det er også blevet besluttet at efter næste års Sendemandsmøde, når den nye formand har haft et helt år i stolen, bør bestyrelsens forretningsorden tages op til revision.

Vi ved imidlertid, at allerede på dette års møde skal vi tage afsked med to veteraner i bestyrelsesarbejdet. Svend Damgaard har på forhånd meddelt, at han ikke stiller op til genvalg fra Region Syd, og Knud Enggaard har meddelt, at han ikke ønsker genudpegning som en af bestyrelsens tre ressourcepersoner. Til dem begge skal der lyde en varm tak fra den øvrige bestyrelse for godt samarbejde gennem årene.

SEKRETARIATET.

I dag skal der også lyde en dybfølt tak til Eva Hedeland – en institution i Grænseforeningen – som ved årsskiftet gik på efterløn efter i 31 år at have været en højt værdsat medarbejder. Hvad ikke mindst lokalforeningerne vil bekræfte! Med Eva forsvandt også en levende del af sekretariatets hukommelse. Hun blev ansat helt tilbage i den tid, da Eskild Friehling var formand og den legendariske O.M.Olesen var direktør.

Blandt andet i kraft af bedre udnyttelse af ny teknologi satser vi på samtidig at gennemføre en slankning af sekretariatet, idet vi ikke ansætter en ny fuldtidsmedarbejder til erstatning for Eva.

Det lader sig gøre, fordi vi har et uhyre velfungerende og flittigt sekretariat. Det er den oplevelse jeg selv har som formand, og det er heldigvis også en opfattelse som igen og igen bliver bekræftet, når man træffer på lokalforeningsfolk rundt i landet.

I den forbindelse skal det nævnes, at vores generalsekretær ved årsskiftet havde været ansat i 10 år. Der er imidlertid ikke skyggen af metaltræthed at spore hos Knud-Erik. Grænseforeningens sekretariat er ikke et sted, hvor man sidder og sukker efter idéer. Nej, det er et sted, hvor der hele tiden i samspil med formandskab og bestyrelse foretages et sorteringsarbejde for at finde ud af, hvilke af de mange idéer, som ikke mindst generalsekretæren kommer frem med, der kan bære. -- Og hvilke af dem der er økonomi til at tage fat på.

Med et sådant sekretariat er det en fornøjelse at være bestyrelse og det er privilegeret at være formand.

Tak Jeres opmærksomhed.

Finn Slumstrup.